

ΤΑ ΟΣΤΡΕΙΔΙΑ

Ὁ Μιχαὴλ Μονταίγνιος ἀνεφώνει ἡμέραν τινα μετ' ἀδημονίας· «Ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς εὐρίσκειται ἐνώπιον φοβεροῦ διλήμματος, τοῦ κωλι-
κοπῆν ἢ τῆς ἀποχῆς ὀστρείδων.»

Τοῦτο ἠλήθευε τῷ ὄντι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐπικουρείου τούτου φιλοσόφου, ὅστις ἐν τούτοις ἔτρωγεν ὀστρεΐδια, προτιμῶν μᾶλλον τὸν κωλικόπονον ἢ τὴν στέρην αὐτῶν. Σήμερον ὅμως τὸ διλήμμα ἔπαυσε ὑφιστάμενον χάρις εἰς τὴν πρόνοιαν ἣν πάντες λαμβάνουσι ν' ἀπέχωσι τῆς ὀστρεΐδοφαγίας κατὰ τοὺς θερμούς μῆνας τοῦ ἔτους, ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου ἢ καὶ Ὀκτωβρίου, τῆς μόνης περιόδου καθ' ἣν εἶναι ἐπιβλαβὲς τὸ ἠλίθιον τοῦτο ζῶον.

Ὀνομάσας τὰ ὀστρεΐδια ἠλίθια, σπεύδω ἐν τούτοις νὰ προσθέσω ὅτι δὲν συμμερίζομαι τὴν κοινὴν πρόληψιν, καθ' ἣν θεωροῦνται ὡς ἠλιθιώ-
τατα ἐκ πάντων μὲν τῶν φυτῶν τὸ λάχανον, ἐκ τῶν τετραπόδων ὁ ὄνος καὶ ἐκ τῶν κατοίκων τῆς θαλάσσης τὸ ὀστρεΐδιον. Καὶ περὶ μὲν τοῦ λαχάνου, καίτοι συναισθανόμενος ὅτι ἀδικεῖται, οὐδὲν σαφὲς ἔχω ἐπιχείρημα πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ· ὁ δὲ ὄνος πλείστων ἤδη ἔτυχεν ἀπολογητῶν, ἀποδείξαντων ὅτι εἶναι εὐφύεστατον ζῶον, περὶ τοῦ ὀστρεΐδιου ὅμως δύναται τις τοῦλάχιστον νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ κρίσις εἶναι ἐσπευσμένη, διότι δὲν βασίζεται ἐπὶ ἀκριβοῦς μελέτης τῶν ἰδιοτήτων τῆς καρδίας καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ μαλακίου τούτου. Ἴσως τοῦτο προῆλθε διότι ἡ φυσιογνωμία του στερεῖται, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἀρκούσης ἐκφράσεως· πλὴν δὲ τούτου ὁ φύσει φίλικος καὶ ἐλάχιστα κοινωνικὸς χαρακτήρ αὐτοῦ δὲν εἶναι ὁ καταλληλότερος νὰ τῷ περιποιήσῃ φίλους καὶ ζωηρὰς συμπαιθείας. Ἡ στέρηνς ὅμως τοιούτων συμπαιθειῶν πιστεύομεν ὅτι εἶναι ἀδιάφορος εἰς τὸ ὀστρεΐδιον ὅσον ὁ καρπὸς τῆς μηλέας εἰς τὸν ἰχθύα. Ἡ δὲ ἀδιαφορία του αὕτη ἄγει ἡμᾶς ν' ἀναγνωρίσωμεν παρ' αὐτῷ τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ προσόν, ὅτι ἐκ πάντων τῶν πλασμάτων ὅσα οἰκοῦσιν ὑπὸ τὸν θάλον τοῦ οὐρανοῦ τὸ ὀστρεΐδιον εἶναι ἴσως τὸ μᾶλλον αὐταρκεῖ καὶ ἐλεύθερον ἀπὸ οἰαζδῆποτε κοινωνικῆς ἐξαρτήσεως.

Τὰ ὀστρεΐδια, ὡς γνωστὸν, οὔτε ἄρρενα εἶναι οὔτε θήλαα, οὔτε κύριοι οὔτε κυρίαί· εἶναι ἀμφότερα ταῦτα ὁμοῦ, σύζυγος καὶ συμβία, πατὴρ καὶ μήτηρ, συζῶντες ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ὀστράκου, ὡς συνεσφίγγοντο ὁ Παῦλος καὶ ἡ Βιργινία ὑπὸ τὸν θάλον τοῦ αὐτοῦ φουστανίου, ὅτε κατελήφθησαν ὑπὸ τῆς βροχῆς.

Πλὴν τούτων ἕκαστον ὀστρεΐδιον, τελείαν ἀποτελοῦν οἰογένειαν, φέρει τὰ τέκνα ἢ μᾶλλον τὰ ὠὰ του ἐν ἰδιαιτέρῳ θυλακίῳ. Τὰ ὠὰ ταῦτα δὲν εἶναι τῆ ἀληθείᾳ μεγάλα, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου εἶναι πολλά, δύο περίπου ἑκατομμύρια, μετρηθέντα ἀνὰ ἓν ὑπὸ τῶν φυσιογράφων διὰ μικρο-

σκοπίου καὶ μεγάλης ὑπομονῆς. Τοιούτου κάτοχον θησαυροῦ τὸ ὀστρεΐδιον περὶ τὸ μέσον τοῦ Ἰουνίου, ἡμέρας τινὰς βραδύτερον ἢ ταχύτερον κατὰ τὴν ζώνην ἣν κατοικεῖ, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ τὸν χρησιμοποιεῖται, συνεισφέρων κἀκεῖνο εἰς τὸν πληθυσμὸν τῆς γῆς.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην διαδραματίζεται σκηνὴ ἐνθυμίζουσα τὴν τοῦ Μολιέρου, ὅτε ὁ Ἄρπαγων ἀποτείνεται συγχρόνως εἰς τὸν μάγειρον καὶ τὸν ἀμαξηλάτην του, οἵτινες ἀποκρίνονται ὁμοῦ ἐνὶ στόματι διὰ τὸν λόγον ὅτι ἦσαν εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος, κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὸ τηγάνιον καὶ τῆς ἄλλης τὸ μαστίγιον. Οὕτω καὶ ἐν τῷ ὀστράκῳ ἡ μήτηρ παρέχει τὰ ὠὰ, εἶτα μεταβαλλομένη εἰς πατέρα παρέχει αὐτοῖς τὴν ζωτικὴν δύναμιν, ἔπειτα πάλιν ἀναλαμβάνουσα ἔργα γυναικὸς τίκει αὐτά. Αὕτη εἶναι ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν τὸ ὀστρεΐδιον εὐρισκόμενον εἰς ἐνδιαφέρουσαν θέσιν, παρέχει εἰς τοὺς τρώγοντας αὐτὸ τροφὴν γαλακτώδη, δύσπεπτον καὶ πρόξενον κοψιμάτων.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὸ ὀστρεΐδιον στερεῖται ὀλοσχερῶς μεγάλης τινος ἀρετῆς, τῆς μητρικῆς δηλ. πρὸς τὰ τέκνα στοργῆς. Ταῦτα ἅμα ὠριμάσαντα σπεύδει νὰ ῥίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν φροντίζον περὶ τῆς τύχης αὐτῶν ὅσον καὶ περὶ τοῦ βουλγαρικῶ ζιτημάτος.

Ἄν τότε παρατηρήσωμεν τὴν ὀστρεΐδοφόρον θάλασσαν βλέπομεν τὸ ὕδωρ θολούμενον ὑπὸ εἶδους τινος ζῶντος κονιορτοῦ, σχηματίζοντος οἶονεὶ γαλακτόχροα νέφη. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως τὸ ὕδωρ ἀνακτᾷ τὴν φυσικὴν διαφάνειαν, τὰ νέφη διαλύονται καὶ τὰ νεαρὰ ὀστρεΐδια διασκορπίζονται κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν κατ' ἀρέσκειαν τῶν ἀνέμων καὶ τῶν θαλασσίων βευσμάτων.

Τὰ νεογνὰ ἔχουσι τότε διάμετρον μόλις ἴσην πρὸς τὸ πέμπτον χιλιοστομέτρον· διὰ τὴν κάτοχον ὅμως μικροσκοπίου εἶναι ἤδη ὠραία πλασματῖα, ἔχοντα μακρὰν βοστρυχόδη κόμην, τέλειον μηχανισμόν πρὸς θαλασσοπλοΐαν καὶ ἐκινησίαν ὄντως μοναδικήν. Τὰ δῶρα ταῦτα τῆς φύσεως μεταχειρίζονται ἐν ἀρχῇ εἰς ἀσκόπους ἐλιγμούς καὶ περιπλανήσεις Ὡς πάντα τὰ πλάσματα οὕτω καὶ τὰ ὀστρεΐδια ἔχουσι ζωηρὰν νεότητα, εἰς ἣν εἶναι ἀπαραίτητοι αἱ διασκευαίσεις. Μετ' ὀλίγον ὅμως ἐπέρχεται ἡ ὠριμότης τῆς ἡλικίας καὶ τότε παύουσιν αἱ τρέλλαι καὶ αἱ ἐκδρομαί. Τὰ ἀνδρωθέντα ὀστρεΐδια ἐκλέξαντα ἕκαστον κατάλληλον τόπον σκέπτονται σπουδαίως περὶ τοῦ ἀνατεθέντος αὐτοῖς προορισμοῦ, τοῦτο δὲ κατορθοῦσιν ἐντὸς διετίας, ὅτε εἶναι ἤδη ἔτοιμα νὰ ἐκπληρώσωσι τὰς βουλὰς τῆς Θεῆς Προνοίας, ἧτοι νὰ φαγωθῶσι.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς διετίας ταύτης ὑποβάλλονται συνήθως ἐντὸς λυκείων ἐπίτηδες ἰδρυθέντων, ἅτινα καλοῦνται ὀστρεΐδοκομεία, εἰς ἀνατροπὴν ἀναδεικνύουσιν αὐτὰ ἕξια νὰ διαπρέ-

ψωσιν ἐπὶ ἐκλεκτῆς τραπέζης καὶ νὰ ἐπιδοκιμασθῶσιν ὑπὸ καταλλήλων ἐκτιμητῶν. Ἀλλὰ καὶ αἱ πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοῦτο προσόντων θυσίαι δὲν εἶναι μικραί. Εἰς τὴν τέχνην τοῦ ὀστρεοδοκούμου ἀρμόζουσι μᾶλλον ἢ εἰς πᾶσαν ἄλλην τὰ τοῦ Λουκιανοῦ, ἀφοῦ ἔχει ἀπαραίτητον ἀνάγκην καὶ κόπου πολλοῦ, καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης οὐχὶ μικρᾶς. Ὁ ἀνατρέφων ὀστρείδις, ὧν τὸ κυριώτερον ἐλάττωμα εἶναι ἡ ἀπάθεια καὶ ὀκνηρία, πρέπει νὰ φροντίζη τακτικῶς νὰ τὰ πλύνῃ, νὰ τὰ μεταστρέφῃ, ν' ἀλλάσῃ τὸ περιβρέχον αὐτὰ ὕδωρ καὶ μυρίας ἄλλας νὰ ἐκπληροῖ ἐργασίας οὐ μόνον παιδαγωγοῦ ἀλλὰ καὶ θαλαμηπόλου.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ προχωρήσῃ πρέπει ν' ἀπαντήσῃ εἰς ἔνστασιν ἀναβάσxn βεβαίως εἰς τὰ χεῖλη παντὸς ὅπως εἰδήμονος φυσιογραφίας ἀναγνώστου, ὅτε μὲ ἤκουσε μεμφόμενον ἀνωτέρω τὸ ὀστρείδιον ὅτι στερεῖται ἐκφραστικῆς φυσιογνωμίας. Ἡ ἔνστασις αὕτη εἶναι ἡ ἀκόλουθος :

« Πῶς θέλεις νὰ ἔχῃ τὸ ὀστρείδιον φυσιογνωμίαν καὶ ἐκφρασιν, ἀφοῦ ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀκεφάλων μαλακίων, δὲν ἔχει κεφαλὴν » καὶ ἐπομένως οὐδὲ πρόσωπον ; »

Τοῦτο εἶναι ἀληθέστατον· τὸ ὀστρείδιον ἔχει τῷ ὄντι τὸ μειονέκτημα νὰ στερεῖται κεφαλῆς, ὥστε ἤθελεν εἶναι ἐπίσης ἀδύνατον τὸ νὰ κατατομηθῇ διὰ λαιμητόμου ὅσον τὸ νὰ ξυρισθῇ σπανὸς ἢ νὰ λευκανθῇ Αἰθίοψ. Τὸ πρᾶγμα θέλει φανῆ εἰς πολλοὺς ἀπίστευτον καὶ τερατώδες· ἐν τούτοις ὅμως οὐ μόνον τὸ ὀστρείδιον εἶναι ἀναντιρρήτως ἀκέφαλον, ἀλλ' ἔχει τὴν ἔλλειψιν ταύτην κοινὴν μετ' ὀλοκλήρου τάξεως πλασμάτων, τὰ ὅποια γεννῶνται, ἀναπτύσσονται καὶ εὐζωοῦσι χωρὶς οὐδέποτε νὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἀνάγκην τῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεστῆς οἰήσεως καὶ ἀνοησίας σφαίρας, ἣν οἱ ἄνθρωποι φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὄμων καὶ καλοῦσι κεφαλὴν. Ἀλλ' ἂν τὸ ὀστρείδιον στερεῖται κεφαλῆς, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἔχει καὶ στόμα, τὸ ὅποσον ἀπ' ἐναντίας εἶναι μάλιστα παρ' αὐτῷ εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν εὐρύχωρον καὶ ἀνεπτυγμένον, συγκοινωνοῦν μετ' ἀπεράντου στομάχου, καὶ ἐπιτρέπον εἰς τὸ μαλακίον τοῦτο οὐ μόνον νὰ τρώγῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ χάσκῃ, νὰ μειδιᾷ, νὰ χασμαῖται καὶ ἐπομένως νὰ ἔχῃ φυσιογνωμίαν, ἐὰν ἔκρινε τοῦτο εὐλογον.

Πάντες γνωρίζομεν ὅτι τὸ ὀστρείδιον ὑπόκειται εἰς ἀσθένειάν τινα, ἀνάλογον πρὸς τὴν λιθίασον τῶν ἀνθρώπων, πλὴν μόνης τῆς διαφορᾶς ὅτι ἀντὶ λίθου αὕτη παράγει μαργαρίτην· κατὰ τοῦτο τὸ ὀστρείδιον εἶναι ἀναντιρρήτως ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ παρατηρῶν πόσον κοινὸν καὶ ἀπαραίτητον ἐπὶ πάσης τραπέζης κατήντησε σήμερον τὸ ὀστρείδιον ἐν Γαλλίᾳ, λέγει συγγραφεὺς τις, ἤθελε κλίνει νὰ πιστεύσῃ ὅτι καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἦσαν ὅπως

ἡμεῖς ὀστρεοδοφάγοι. Ἀλλὰ καθ' ὅσον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῶν περισωθέντων μνημείων τοῦ μεσαιῶνος, ἡ χοῆσις τοῦ ὀστρείδιου ἦτο ὅλως ἐξαιρετικὴ, καὶ κατὰ τοὺς ἐπιόντας δὲ αἰῶνας οὐχὶ κοινὴ μέχρι τοῦ ἔτους 1779, ὅτε εὐρίσκειν γενομένην μνεῖν τοῦ ὀστρείδιου ἐν βασιλικῷ διατάγματι, δι' οὗ ἀπαγορεύεται ἡ βρώσις αὐτοῦ τοῖς πιστοῖς ὑπηκόοις τοῦ βασιλέως. Εἰς τὴν μεγάλην γαλλικὴν ἐπανάστασιν ὀφείλει ἡ ἀνθρωπότης πλὴν ἄλλων εὐεργετημάτων καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ διατάγματος τούτου, γενομένην τῇ προτάσει ἀντιπροσώπου ἱατροῦ τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἐπομένως ἐνδιαφερομένου εἰς τὸν ἀκώλυτον πολυπλασιασμόν τῆς δυσπεψίας.

Πρὶν ἐπιθέσω τέλος εἰς τὴν μελέτην ταύτην πρέπει νὰ ἐνθυμίσω τοὺς ἀναγνώστας μου ὅτι τὸ ὀστρείδιον εἶναι μαλακίον κλασικώτατον. Οἱ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι ἐθεώρουν πινάκιον ὀστρείδων ἀναγκαῖον πρόλογον παντὸς συμποσίου ὡς τὴν ἐπίκλησιν τῆς Μούσης παντὸς ἐπικού ποιήματος. Ἀντὶ δὲ νὰ ὁμοιάζωσιν ἡμεῖς κατὰ τὴν ἀχαραστίαν, οἵτινες ἀφοῦ φάγωμεν τὰ ὀστρείδια συκοφαντοῦμεν ἔπειτα αὐτὰ ὡς ἡλίθια, οἱ πρόγονοι ἡμῶν εὐγνωμονοῦντες ἀπεθέουν τὰ ἡδύσαρκα ταῦτα κογχύλια ἀποκαλοῦντες αὐτὰ « Ὠτα τῆς Ἀφροδίτης. »

p*

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Τὸ εὐμετάβλητον τῶν συμῶν εἶναι φόρος ὃν ἐπιβάλλει ἡ βιομηχανία εἰς τὴν ματαιότητα τῶν πλουσίων.

* * Ἡ οἰκονομία πρέπει πρὸ πάντων νὰ θεωρῆται ὡς ἀπαραίτητον προσὸν πρὸς διατήρησιν τῆς ἀνεξαρτησίας, ἥς ἄνευ καθίσταται δύσκολος ἡ διατήρησις τῆς τιμιότητος.

* * Πολλάκις παρετηρήθη ὅτι ζῆ τις μᾶλλον εὐχαριστημένως ἐν τῇ μοναξίᾳ ἢ ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Τοῦτο ἴσως προέρχεται ὅτι ὁ μὲν μονάζων σκέπτεται περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου τούτου, ὁ δὲ ἐν κοινωνίᾳ ζῶν περὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀνθρώπων.

Εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν ἀντηχοῦσι μέχρι τῆς σήμερον πολλὰ ἑλληνικὰ ἄσματα ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τῶν αὐτόθι καταφυγόντων ἐπὶ τῆς ὀσμᾶς νικῆς κατακτήσεως Ἑλλήνων ἀδόμυνα καὶ ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ διαφόρων Ἰταλῶν λογιῶν δημοσιευθέντα καὶ σχολιασθέντα. Μεταξὺ δὲ τῶν ἁσμάτων τούτων συγκαταλέγεται καὶ τὸ γνωστὸν ἐκείνο καθ' ὃ μήτηρ προτρέπει τὴν κόρην τῆς, τὴν ῥωμιολοῦλα, νὰ λάβῃ σύζυγον τὸν ἀγαπήσαντα αὐτὴν Τοῦρκον· καὶ ἐπαινεῖ αὐτὸν, καὶ ἀναφέρει τὰ πολύτιμα αὐτοῦ δῶρα· ἀλλ' ἡ κόρη ἀποποιεῖται λέγουσα·

Μίνα μου, μίνα μου, τὸ Τοῦρκο ἐν τὸ παίρνω
Καὶ περδικοῦλα γένομαι
Καὶ μὲ τὰ πλάγια παίρνω.